

Rommert van der Zee
(12-7-1912 - 10-3-1997)

Stukjes en preken

Inhoud

Oud Portret	4
Hij zong zo graag	4
Bidden.....	4
Lam Gods dat de zonden der wereld wegneemt	5
De voorlezer	6
Eli.....	7
Verzonnen gesprek	9
Verhaaltje	10
Momentopname	10
Doop in de Jordaan	11
Verhaaltje	11
De slang en de ezel	12
Gebed om vrede	13
Kort credo	14
De zegen	14
Van dieren en mensen	15
Paas impressie	16
Paas impressie	16
Waarheidsvraag	17
Preekje	17
Onze Vader, die in de Hemelen zijt	18
Palm Pasen	19
Palm Pasen	19
Toverspreuk	20
De Rechtvaardige	20
Zonder titel	21
Voorbede	21
Identiteit II	22
Gebed van de ouderdom	23
Gelijkenis	23
De wolk	24
Van mezen en mensen	24
God en Mammon	25
De spotvogel	26
De wereld omgekeerd	27
Geef vrede	28
Jezus en de Thora	28
De boom der kennis van goed en kwaad	29
Verhaaltje	30
Momentopnamen	30

Doop in de Jordaan	31
Verhaaltje	31
De slang en de ezel.....	32
Bijbels vraag en antwoord spel	33
Kreger.....	34
Jezus en de Thora.....	34
Wie zijn leven zal willen behouden	35
De vijanden Gods	36
De naam des Heren.....	36
Voorbij de dood	37
Door wolken en door vuur.....	37
S.O.W.....	38
Schuld en vergeving.....	39
Betrekkelijk	39
Lente.....	39
Jezus	40
Mooiste preek	40
Alternatief antwoord van God aan Job.....	40
Op Groen.....	40
Emmaus	41
De gezegende.....	42
Engeltje.....	42
Uit de kindermond.....	43

Oud Portret

Als 'Pa' des zondags naar de kerk toe ging, (hij ging steeds alleen, zijn vrouw ging niet, zijn kinderen zelden) als 'Pa' des zondags naar de kerk toe ging, dan ging hij als een gentleman. Zijn zwarte jas, zijn garibaldi, zijn stijf gestreken zakdoek en zijn wandelstok met zilveren knop. Zo ging hij, onder het luiden van de kerkklok als een heer naar het huis des Heren. Geen standbeeld van eigen gerechtigheid, geen opvoering, geen schouw geen..... kijk mij eens. Nee, zo was hij, een man van standing. Uit alles wat hij deed en wat hij zei, bleek steeds iets van een verborgen adel. Een stille aristocratie. Nooit vernederend voor anderen, steeds voorbeeldig voor ieder. Een man van diepe wijsheid, een mens met milde humor maar altijd van dat aparte soort, dat hem tekende als komend uit een oud en zeer voornaam geslacht.

~

Hij zong zo graag

"Een zondaar, een verlost O, Heer en nu geen Zondaar meer". En het was net alsof hij daar van getuigde, als hij Zondags 'verloste' zijn allermooiste kleren aantrok en als een vorst ten kerke ging. De regelmaat van zijn zondaagse feestgang, werd plotseling verstoord door een ziekte waarvan hij niet meer zou genezen. Een paar jaar nog is hij bedlegerig geweest. Hij is liefderijk verzord door zijn vrouw en kinderen en hij behield zelfs in zijn ziek zijn nog iets van zijn voornaamheid. Zijn smetteloos wit overhemd, zijn prettige stem, zijn zorgvuldig gekozen woorden, deden soms vergeten dat hij ziek was. Zelfs in zijn ziek zijn was hij een groot vorst. Maar eenmaal, toe ik hem bezocht heeft hij gehuild. Hij zei "Ik ben jaloers op jullie, ik benijd je". Ik vroeg in welk opzicht hij dat bedoelde. Hij zei: "als ik jullie Zondags naar de kerk zie gaan, dan denk ik hoe branden mijn genegen heen om 's Heren Voorhof in de treden mijn ziel bezwijkt van sterk verlangen". Ja, toen heeft hij gehuild

~

Bidden

De priesterdichter H. Verbeek zegt in een gedicht:

"Ze hadden me bijna mijn geheim ontnomen ze hadden een God voor mijn neus gezet en dat ik bidden moest!!!"

We herkennen dit, dacht ik, ieder uit eigen ervaring. De tijd dat er voor alles gebeden moest worden. Panklare gebeden voor alle gelegenheden. Bidden in alle kleuren. Iedere Chr. vereniging liet elke

vergadering op de "gebruikelijke wijze" openen en sluiten. Op school opende de onderwijzer met gebed en besloot de les evenzo. En 's middags idem dito. Ik kende meesters schoolgebedje dat hij iedere dag opdreunde soms geeuwend uit mijn hoofd. Het gebed was geworden tot een dode ceremonie. tot een levenloos ritueel waar niets mee gezegd werd.

Een vader zei eens tegen zijn zoontje die blijkbaar niet erg eerbiedig was geweest tijdens het stil gebed aan tafel: "Als hier aan tafel gebeden wordt dan wordt er niets gezegd. begrepen?" en de man schrok van zijn eigen waarheid. Vele kerkelijke vergaderingen waar soms de tegenstellingen hoog oplaaiden. waar de spanning en de vijandschap te snijden was, werden aan het slot in een vroom gebedje ingepakt. Veel bidden leek vloeken. Maar goed, die periode hebben we achter ons. De afgoderij van de bidplicht is voorbij. We zijn het diensthuis van de vrome slavernij ontvlucht. Zijn door een zee van argwaan en kritiek getogen en staan nu in de ruimte der bevrijding. Het is wel erg ruim en kaal ook. Stuk niemandsland - woestijn! Je vraagt je verwonderd af:

"Hebben we nog iets overgehouden of hebben we met het badwater ook het kind weggegooid?"

Op kerkelijke vergaderingen, wijk- of gemeenteavonden, kringbijeenkomsten. etc. wordt nog sporadisch gebeden. Ja. ik weet het wel, het moet niet moeten. maar het mag wel mogen. Of is er misschien een kerkelijke schuchterheid. een heilige stilte gekomen, na al het machinale profane bid-tijdperk waarin karrenvrachten gebeden als even zovele verlanglijstjes naar boven werden gestuurd om als 'zure regen terug te komen waarin het klimaat van ons geestelijk leven langzaam stierf? Is nu misschien de tijd gekomen voor een herbezinning, een herwaardering van het gebed? In het volgende vers vertelt Verbeek wat bidden wel kan zijn.

~

Lam Gods dat de zonden der wereld wegneemt

Mensen nemen geen schuld voor eigen rekening, laat staan andermans schuld erbij. Mensen hebben "het" niet gedaan, ik niet, u niet, Niemand wil het gedaan hebben. Sinds Adam, de mens van den beginne, na zijn falen zei. "De vrouw die Gij mij hebt gegeven". Dus: "jullie beiden hebben het gedaan; ik niet". Klinkt de echo van dit woord de eeuwen door: "Ikke niet".

Mensen schuiven de schuld van zich af, schuiven de schuld in andermans schoenen, schuiven de schuld op andermans daken. Maar omdat die daken eronder bezwijken en andermans schoenen niet passen, daarom blijft de schuldvraag plagen. Blijft het verwijt bestaan en de verwijdering doorgaan, wordt de ruzie compleet en breidt de oorlog zich uit. Niemand wil het gedaan hebben, u niet en ik niet. Mensen verdragen geen schuld.

In de nacht, waarin Hij werd verraden

Zijn ze gekomen met stokken en zwaarden.
En Hij vroeg: “Wie zoeken jullie?”
En zij sissend van haat, zeiden: “Jezus van Nazareth”.
En Hij weer: “Dat ben ik, neem mij dan maar mee
(en wijzend op Zijn jongeren) maar laat dezen gaan”.
Hij gaat en draagt de schuld die niemand dragen wil,
Weg, buiten de stad opdat eindelijk de stad Jerusjaloem
de stad van vrede zij:
Zodat eindelijk de schuld is weggenomen
en mensen in vrijheid en vriendschap zouden leven.
Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt.

Maar niets is vrijblijvend
Wie Jezus wil volgen
Op Zijn weg naar de vrede,
Neme het eigen kruis op zich,
Drage schuld weg,
Zaaie vrede.

~

De voorlezer

“Zalig die voorleest” zegt Geert Bogaart, nadat een rabbijn uit de Thora voorlas. Zalig ook degene die voorgelezen wordt. Immers, vóórdát de lezer voorlas had hij de woorden getaxeerd op hun juiste waarde. Hij tuurde achter elke letter en speurde heel nauwkeurig naar de waarheid van de Schrift.

Toen was het alsof bevroren woorden ontdooiden in zijn mond door de klank van zijn stem werden de letters bevrijd uit hun code, werden de woorden verlost uit de kerker van drukinkt op papier; zoals duiven, die gelost worden uit hun enge korven, klapwiekend opstijgen (de nevels ontheven). Het zonlicht tegemoet.

De woorden werden geroepen en zie, zij kwamen. De woorden gingen gebeuren, kregen handen en voeten, liepen zo uit de bijbel weg: Mozes is reeds onderweg, met Elia. En Jezus, die de berg afdaalt, komt ons al tegemoet.

Zalig is Hij die vóórleest en dien, die voorgelezen wordt.

~

Eli

Man van God miskend, vergeten portret.

Altijd op zijn post, in de tempel te Silo, Eli, oud en blind. Zittend op een stoel in de poort van de tempel te Silo sterft hij, Eli. Als een trouw soldaat voor het paleis van zijn koning.

Niemand praat over hem, hij schijnt volstrekt onbelangrijk. Niemand preekt over hem, hij schijnt overbodig. De geschiedenis van Israël kan niet om hem heen, vanwege Hanna en Samuël. Anders was hij de bijbel al uit. Eli, man Gods, trouw op zijn post in het Huis des Heren te Silo. Zijn haar werd al grijs, sneeuwwit, Zijn ogen al slechter, blind. Hij zat op zijn stoel op zijn post.

Voor het Huis van zijn Heer, toen kwam het onheil: Het volk verslagen, beide zonen gedood, de Ark des Heren weggevoerd. Dat laatste bericht was de voltreffer, die hem dood van zijn stoel deed vallen. Zijn snelle dood is geen Godstraf, maar toen hij vernam dat de Ark des Heren was geroofd stierf hij in het harnas, voor de deur van het huis van zijn God. Hij stierf als een diep teleurgesteld mens, als een profeet, want een profeet is altijd alleen. De twee zonen van Eli gaan het verkeerde pad op. En hij heeft hen niet eens zuur aangezien zegt het verhaal. Welnu dat is het, daarom moet Eli doodgezwegen worden, om dat woord. Dat woord moet het laatste oordeel zijn.

Er zijn van die woorden in de bijbel die we nodig hebben om er anderen mee te brandmerken Deze week nog, zei een vriend, doelend op de Joden: "Ze hebben geroepen, Zijn bloed kome over ons", en de vriend zag me aan van "Welnu, zie je wel, zo is het gegaan, net goed. Alsof elke vloek niet precies hetzelfde zou zijn, niets meer en niets minder.

Er zijn van die woorden, die hun wortels zo diep in het volks bestaan hebben geslagen; daar is gewoon geen praten meer tegen. Iemand zei tegen mij: "Er ligt een deksel op hun aangezicht", en daarbij keek hij heel slim, alsof hij met deze woorden van Paulus, heel het Joods-christelijk vraagstuk had opgelost. Het is een heel gewone uitdrukking voor iedereen. Soms hebben we een plank voor ons hoofd.

Er zijn woorden zo stereotiep voor bepaalde omstandigheden, dat ze bijna levensgevaarlijk zijn. Er zijn woorden waar mensen levenslang op worden vastgepind. Hij heeft vroeger gezeten is 't niet ja, ja. "Met haar is eens wat geweest, hè" (met een knipoog). "Die is vroeger fout geweest".

Allemaal kleine veelzeggende woordjes en eigenlijk allemaal kleine nietszeggende woordjes. Want wie was nooit fout? Wie was altijd goudeerlijk? Met wie is er nooit wat geweest? Het zijn heel

gewone menselijke woordjes, waar wij een veel te zwaar accent op leggen om anderen daarmee te treffen.

Eli had twee zonen, Hofni en Pinehas. Het ging verkeerd. Hij heeft hen niet eens zuur aangezien. Moet dat dan?

Is een zuurpruim dan zo 'n goede opvoeder? Eli heeft verdriet gehad. Veel meer dan iemand weet. Stel je voor, je hebt twee zonen flinke kerels vaders trots vaders toekomst. Je hoopt en verwacht alles van hen en je ziet dat alles fout loopt, je merkt dat het mis gaat. Hoe moet je 't hen zeggen. Van de bovenste plank? Met alle risico van dien vermanend?

"Ach pa, u ziet beren op de weg". "Ach je bent ouderwets". "Dit is de nieuwe tijd man". "Jullie begrijpen dat niet" "Zit nou maar niet over ons in, wij redden ons zelf best".

Eli heeft verdriet hij blijft op zijn post. Hij zorgt dat alles goed loopt in de tempel. Hij zorgt dat de Gods lamp nooit uitgaat, ook niet als het Woord schaars is in die dagen.

Als een vrouw zich dronken aanstelt in de tempel, vermaand hij haar naar huis te gaan. Zoiets past niet in Gods Huis. Als die vrouw niet dronken blijkt maar zwaar van verdriet, dan ontwaakt in hem de profeet, en voorzegt hij haar een kind, een zoon, een priester in het Huis des Heren. En als het kind gekomen is in de te tempel te Silo is hij als een vader voor Samuël, leert hem de wegen Gods, leert hem de Stem des Heren verstaan "als hij jou roept, zeg dan: Spreek Heer, uw knecht luistert".

Eli de trouwe dienstknecht in de tempel te Silo heeft verdriet, zwaar verdriet, de' mensen komen hem zeggen: "uw zonen nemen het beste van de offers weg voor zichzelf, ze bevoordelen zichzelf ten koste van de tempeldienst" En Eli buigt het hoofd. Hij antwoordt niet.

Als Samuël oud geworden is stelt hij zijn beide zonen Joël en Abia, aan als richters over Israël, maar de zonen van Samuël wandelen niet in de wegen des Heren. De geschiedenis herhaalt zich. Samuël heeft verdriet. Groot verdriet. Hij moet een koning zoeken voor zijn volk, omdat zijn eigen zonen geen richter kunnen zijn over Israël. Samuël gaat verdrietig en teleurgesteld af. Een profeet is altijd alleen.

Slotvraag

Waarom moet de priester Eli, zowel door Joden als Christenen altijd op één woordje worden vastgeprikt? Is dat wel eerlijk? Is dat geen discriminatie? Moeten we Eli niet hoognodig herwaarderen?

~

Verzonnen gesprek

Ga jij nog naar de kerk?

Jazeker, vanaf mijn prilste jeugd, tot op heden, en ik mis maar zelden.

Wat zoek je daar?

Het allermooiste wat er bestaat, de Parel van grote waarde.

Wat is dat?

God, denk ik.

Hoe ziet die man er uit?

Ja, hoe ziet die man er uit! Soms met een pijp aan en een pet op, soms ook als een vrouw, een erg lieve vrouw, of als een kind dat lacht of huilt, soms als een merel op jouw televisiemast, die zijn avondlied zingt of als de morgenzon door goud beschenen wolken, of als een muziekstuk, waarvan je diep onder de indruk raakt, of als een woord dat je aangrijpt als een wervelwind en je mee voert tot ver boven jezelf uit.

Jij noemt nogal wat; maar kun je al die dingen niet net zo goed buiten?

Ja, maar niet net zo goed, want in de kerk zit je er voor, daar kom je er voor bijeen; daar heb je alles om je heen wat je daarbij nodig hebt: liederen, gebeden, Bijbelwoorden, orgelmuziek enzovoort.

Is elke kerkdienst een garantie voor al dat moois?

Welnee man, een kerkdienst kan soms stomvervelend zijn; b.v. als een voorganger maar staat te zeuren over dingen die je al lang weet, nou dan ben ik blij als zo'n man eindelijk Amen zegt.

Kom je dan toch weer?

Jazeker, als jij een bekakte voetbalmatch meemaakt, probeer je het toch ook een volgende keer weer, in de hoop dat het dan beter gaat.

Wat kan er nu in de kerk gebeuren? Je weet toch alles al vooruit?

Ik denk, dat dit het geheim is van de kerkdienst, dat er altijd iets kan gebeuren je weet alleen niet wanneer en voor wie; soms kan een woord zomaar uit de Bijbel weglopen en naar je toegaan, je meenemen en je niet meer los laten. Dan gebeurt het! Maar op hetzelfde ogenblik kan mijn

buurman zich stierlijk zitten te vervelen en heeft er beslist geen erg in wat er naast hem gebeurt.

Goed, maar als dat dan gebeurd is, en jij vond wat je zocht, blijf je dan toch doorgaan met iedere zondag naar de kerk te gaan?

Natuurlijk, want een kerkdienst is een Godsdienstoefening. Zoals men iedere week naar de zangrepetitie gaat of naar de muziekles zo blijft ook de kerkdienst een oefening in de schriftten, de gebeden en in het vinden van het hoogste geluk.

Wat is dat?

God, denk ik.

Hoe ziet die man er uit?

Ja, zo kun je nog een hele tijd doorgaan, daarom houden we er nu maar mee op.

~

Verhaaltje

Er was eens een man, die twee goudvissen had. Ze zwommen staart aan staart, dagen, maanden, jarenlang in dezelfde goudvissenkomp rond. Eindelijk begon het de man te vervelen en te begroten. Daarom leegde hij de goudvissenkomp met de twee goudvissen in de grote vijver achter zijn huis. Zie zo, nu hadden zij eindelijk de ruimte. Nu konden ze hun vinnen maar uitslaan. 's Avonds ging de man nog even een kijkje nemen bij zijn vijver. Misschien dat hij nog een schim van zijn visjes kon zien. Toen zag hij tot zijn grote verbazing de twee goudvisjes staart aan staart, hele kleine rondjes zwemmen, in de hele grote vijver. Door de gewenning konden zij niet meer anders. Sleur is een graf waar het begin en het eind van zoek is.

~

Momentopname

Er zijn momenten in ieders leven, die boven de tijd uitspringen. Soms zijn ze beslissend voor gans een leven. Alles wat zich afspeelt in een mensenleven wordt langzaam naar de achtergrond gedrongen maar dat moment springt telkens weer naar voren, onvergetelijk; aan de tijd ontheven. Boven de tijd uitgetild. Door de eeuwigheid aangeraakt. Abraham hoort een stem en hij gaat op reis naar het beloofde land, zijn leven lang. Mozes hoort een stem, uit het brandende braambos. De braamstruik brandt, maar wordt niet verteerd, want het is geen brand waar as van komt, het is het

vuur des Geestes. "De schoenen van de voeten Mozes! De grond waarop jij staat is Heilig". Overal waar het Heilig vuur der Gods roeping brandt, daar is de grond Heilig. En Mozes gaat, tot zijn 120ste jaar achter die stem aan; om van verre staande, het beloofde Land te zien. Samuel wordt geroepen tot drie keer toe, en hij hoor zijn leven lang niet anders dan die stem. Jesaja in de tempel, overweldigd door het visioen, sprakeloos in het Heilig moment der roeping, zegt stotterend: "zend mij", het enige wat hij kon uitbrengen, en hij bleef zijn leven lang een gezondene Gods.

Er zijn momenten waar de tijd stilstaat, maar doortrokken is van Eeuwigheid. In die momenten raken hemel en aarde elkaar.

~

Doop in de Jordaan

Als Jezus Zich laat dopen in de Jordaan, door Johannes de Doper, de doop der bekering, tot afwassing der zonden, dan kiest Hij voor de mensen, dan kiest Hij voor de zondaren. Dan gaat Hij met hen onder in het oordeel, om aldus al de gerechtigheid te vervullen, dit wil zeggen dat allen tot hun recht zouden komen. Als Hij dan OPSTAAT uit het water, is het dan een wonder dat de vredesduif des Geestes op Hem neerdaalt? Is het dan een wonder dat de hemel opengaat? Want overal waar alles en allen tot hun recht komen daar gaat de hemel open. En is het dan een wonder dat een Stem roept: "Mijn Zoon, Mijn lieve jongen voor u"? Opdat allen Gods lieve kinderen zouden zijn.

~

Verhaaltje

Abraham zat in de opening van zijn tent, in de avondschemering. Een oude man, met wandelstok, kwam langzaam aanlopen.

"Waar moet u zo laat nog naar toe"? vroeg Abraham.

"Dat weet ik niet", zei de oude man, "en het doet er ook weinig toe, want ik heb toch geen thuis".

"Dan hebt u een goed adres gevonden", sprak Abraham, "kom maar gauw binnen, dan zal ik voor u een maaltijd bereiden. U kunt hier overnachten en morgen zien we wel weer."

Zo geschiedde; Abraham maakte een maaltijd voor hen beiden, terwijl de oude man uitrustte.

Toen ze gingen eten zei Abraham: "We zullen eerst bidden".

"Nee", zei de oude man, "Ik bid nooit, vader Abraham".

"Ja hoor eens", zei vader Abraham, "Je bent hier in een vrome tent. Hier wordt voor het eten

gebeden".

"Ga uw gang", zei de oude man, "maar ik heb nooit gebeden en dat zal ik nooit op commando doen, ook nu niet".

Abraham antwoordde toen: "Wie de Allerhoogste niet erkent, vindt geen beschutting in mijn tent."

Hierna stond de oude man op, nam zijn stok en verdween in de donkere nacht.

Een poos later kwam de Here God tot Abraham.

"Waar is die oude man gebleven, die Ik naar je bestuurd?" vroeg de Heer.

"O, had U die gestuurd?" vroeg Abraham, "welnu zo'n ongelooflijke heiden wil ik niet in mijn tent hebben. Stel U voor, hij wilde niet eens bidden voor het eten".

Toen sprak de Heer: "Abraham, Abraham, nu heb Ik negentig jaar geduld gehad met deze oude, kon jij dat nu niet één nacht?"

~

De slang en de ezel

In het jaar 1926 kwam de Synode der Gereformeerde Kerk ter vergadering bijeen in Assen. Op deze vergadering kwam de slang uit het Paradijsverhaal ter sprake, de slang, die tot de mens gesproken zou hebben met menselijke stem, als ook de ezel van Bileam, die eveneens met een menselijke mond en stem tot Bileam gesproken zou hebben. Men noemde dat probleem destijds, de kwestie Geelkerken. Nu waren er op die vergadering in Assen verschillende predikanten, die de letterlijke betekenis van deze verhalen aanvochten; die de zichtbare waarneembaarheid van de slang en de ezel ontkenden. Zij zagen deze figuren als symboliek, als gelijkenis, waarmee de diepere dingen Gods zouden worden uitgebeeld. Ja, en toen was leiden in last. De predikanten, die er zo over dachten, werden verdacht gemaakt; uitgemaakt voor Godloochenaars en Bijbelonteerders. Het liep tenslotte zo hoog, dat aan al de predikanten, die de ettelijke betekenis van deze verhalen ontkenden, een preekverbod werd opgelegd binnen de Gereformeerde Kerken. Onder hen waren ds. Buskus en ds. Kroon. Pas 40 jaar later heeft de Synode der Gereformeerde Kerken deze uitspraak herroepen. En werden de toen afgezette predikanten in ere hersteld, voor zover die nog in leven waren. Daarmee heeft de kerk duidelijk te kennen gegeven, dat de scheppingsverhalen inderdaad verhalen zijn en geen geschiedenis. Gelijkenissen dus, die een andere dan de natuurlijke waarheid weergeven. Of, zoals een dichter het noemt in een onzer gezangen: 't is alles een gelijkenis van meer dan aards geheimenis.

Maar met deze uitspraak van Assen heeft men nooit iets gedaan in de Kerk. Nadien werd het doodstil in de kerk. Als men preekt over de scheppingsverhalen, dan loopt men er om heen als een kat om de hete brij. Men wil voorkomen, dat er nog ooit zon rel zou komen in de kerk als toen. Maar zodoende heeft de kerk niets geleerd van Assen. Men heeft het probleem in de ijskast gezet en daarom wordt het gaandeweg kouder in de Kerk. Men heeft het probleem in de doofpot gestopt, en daar is het vuur gedoofd. Eigenlijk heel jammer en schande voor de Kerk, want duizendmaal liever een levendige, vurige discussie over een geestelijk onderwerp, dan de hele zaak onder het vloerkleed te vegen. Dat lost niets op!

Men wilde geen gedonder weer in de kerk, men wilde rust. Welnu, we hebben er van geweten; het is sedertdien heel stil geworden in de kerk; zo rustig, dat je er onrustig van wordt. Want sedertdien zijn duizenden met stille trom vertrokken en de jeugd laat het praktisch helemaal afweten. Maar laten we eerlijk zijn, is dat nu zo'n wonder? De jeugd van onze tijd wordt in de schoolbanken reeds volgegoten met een overvloed aan natuurlijke kennis. Ze krijgen inzicht in de onvoorstelbare grootte van het universum, van de immense ruimte, waarom gerekend wordt met duizenden lichtjaren; is het wonder, dat deze jeugd van 1991 geen kant meer op kan met de primitieve voorstelling der ouderen? Wordt het niet hoog tijd, dat de kerk opening van zaken geeft?

~

Gebod om vrede

Bidden om vrede, hoe gaat dat, hoe moet dat?

Kunnen we nog vrijblijvend bidden om vrede en werkeloos langs de zijlijn staan?

Hebben we niet te lang gewacht, hebben we het niet te ver laten komen, is de haat niet te hoog opgelopen en is de bloedwraak niet onontkoombaar? Zitten we niet als maar te praten zonder een hand uit te steken?

Maar als er ingegrepen wordt, desnoods internationaal met een overdaad aan materiaal is er dan recht geschied? Zijn er kogels die niet doden, geweren die de vrede brengen?

Wat wij doen of ook verzuimen, bedenken en betrachten, altijd zijn we medeschuldig.

Kunnen wij bidden om vrede: Heer zend vurige wagens des hemels. Heer, laat Elia wederkeren opdat de Messias komen kan met Zijn Koninkrijk. o God, zend een Engelenheerscharen een hemelse legermacht en wil Sarajevo bevrijden. O God, zend profeten en zieners om het volk van hun

ondergang te redden tot Uw heil? Maar God is geen tovenaars. Hij kan het ook alleen niet af. De wereld zoekt koortsachtig om een nieuwe methode om de oorlog uit de bannen, n.l. door geen oorlog meer te voeren; om de zachte krachten te mobiliseren en zodoende het geweld te beteugelen; om in de weg van wederzijds overleg tot vrede te komen.

In deze verlegenheid vouwen wij de handen, toch maar weer, en bidden vol hoop, voor allen om moed en geloof om de vrede te winnen, door trouw, volharding en liefde.

~

Kort credo

De oude priester in de tempel te Silo was Eli= Mijn God. Ondanks zijn ouderdom, zijn bijziendheid, was hij trouw aan zijn God, Eli. Ondanks de onvruchtbare tijd des Tempel's (het Woord was schaars in die dagen) bleef Eli. Ondanks het schandelijk gedrag zijner zonen (die niet wandelden in de wegen des Heren), toch Eli, Mijn God. Ondanks de schamperheid waarmee de zonen zijn vaderlijk vermaan negeerden, bleef hij, Eli, Mijn God. Ondanks het vreselijk verdriet om de dood van Hofni en Pinahas bleef hij nog op zijn stoel, Eli. Pas toen de Ark des Heren gestolen was, viel hij dood, Eli. De Ark weg, God weg, Eli weg, Mijn God!

~

De zegen Gen. 27-33

Reeds als kind was Jacob gefascineerd door de zegen. Toen hij het eerstgeboorterecht aan Ezaü zijn broer ontfutselde, voor een bord linzenmoes, toen reeds was hij bezig, de zegen in de wacht te slepen. Maar de zegen laat zich niet bemachtigen. De zegen wordt gegeven. Toen hij zich niet schaamde, zijn blinde vader en zijn eigen broer schandelijk te bedriegen (onder regie van moeder Rebekka) was hij weer bezig de zegen in te palmen. Maar de zegen kun je niet dwingen. De zegen wordt gegeven.

Toen hij, vluchtend voor zijn broer, die hem wilde doden, overnachtte in Bethel, waar de hemel zich over hem ontfermde, waar God hem Zijn ontferming aanbood, trachtte Jacob (koopman, die hij was) met God de afspraak te maken: als God hem weer terug wilde brengen op deze plaats, in het land zijner vaderen, als een welgesteld en machtig man, dan zou Jacob aldaar een altaar voor de Here

God oprichten. Maar de zegen kun je niet verdienen. De zegen wordt gegeven.

Toen hij bij zijn oom Laban, diens beide dochters had getrouwd, en daarbij kinderen had gewonnen, en bijna de helft van Labans veestapel had ingepalmd, met sluwe praktijken, toen durfde hij, in een grote ruzie met zijn oom (want beide waren niet zo wél), te zeggen: "Als de Here God niet gezegend had, gij zoudt mij nu ledig wegzenden". Derhalve versleet hij hetgeen hij met handige trucjes verworven had, als de zegen Gods. Maar niemand kan met handigheid of koopmansschap de zegen verdienen. De zegen wordt gegeven.

Pas toen hij aan de Jacob kwam, en heel die nacht moest worstelen met een man, vocht hij met de Engel, streed hij met zijn God, vocht hij het met zichzelf uit. Toen hij al zijn bezittingen naar de overzijde had gebracht en zelf alleen achterbleef, toen hij alle schepen achter zich had verbrand, de toekomst potdicht, toen zag hij zijn eigen geestelijk faillissement. Toen heeft hij gebeden: "Ik laat U niet los, tenzij Gij mij zegent" Want de zegen kun je slechts met gevouwen handen ontvangen. De zegen wordt gegeven.

Toen hij, mank (gehavend als een gestrand schip) maar van binnen nieuw, te Pniël kwam, ging hem het licht op. Pniël= Aangezicht van God. "Gods vriendelijk Aangezicht, geeft vrolijkheid en licht". Na het onderhoud met Ezau, dat bijzonder hartelijk verliep, zei Jacob: "ik heb jouw aangezicht gezien, als het aangezicht van God".

Pniël, Gods Aangezicht reist mee met de gezegende, hij ziet de reflex van Gods Aangezicht in zijns broeders ogen.

~

Van dieren en mensen

Er was een worm, een mooie, lange, gladde worm; die kroop over de akker. Eensklaps ging het dier zich in alle mogelijke wanhopige kronkelingen wenden. Er bleek zich een klein, zwart kevertje, rechtstandig op het glanzende wormenlijf, zijn giftanden in de worm te boren. Uit deernis met het slachtoffer, heb ik wat aarde over het arme wormenlijfje gestrooid en het torretje met een nijldige trap gedood. Toen waren er twee dood. Ik denk dat het heel dom van mij was, want de dieren doen geen kwaad, de mensen wel. Als een leeuw een zebra doodt, zoekt de leeuw prooi voor haar jongen; de leeuw doodt niet om te doden, doch om te leven. Als een leeuw een prooi verslonden heeft, zal ze die dag geen tweede dier aanvallen; genoeg is genoeg. Wij mensen pakken wat we kunnen bemachtigen; krijgen nooit genoeg. De dieren gebruiken die methode, die bij hen past, om te

overleven en zo bewaren zij het evenwicht in de natuur. Mensen doden om te doden. Trappen torretjes dood, laten mensen verhongeren, door de rijkdom voor zichzelf op te kopen, om er tenslotte aan te sterven, en in hun val de armen mee te nemen. Mensen menen kernenergie nodig te hebben, omdat (naar het zeggen van sommigen) deze energie het goedkoopst is, en geld schijnt de hoogste norm te zijn, bij het nemen van beslissingen. Dat wij zodoende het natuurlijke evenwicht verbreken, speelt geen rol. Dat massa's planten sterven, lucht en bodem vergiftigd worden schijnt niet te hinderen, dat mens en dier bloot staan aan dodelijke straling, daar schijn men ook al aan te wennen; mensen waar moet dit naar toe?? Staande bij het dode torretje denk ik: wij mogen nog van geluk spreken.

~

Paas impressie

Op de stille Zaterdag, aan Pasen vooraf. Op de markt was een Russische vrouw, die reeds meer dan 40 jaar in ons land woonde met een (inmiddels overleden) Russische vriendin, die bij haar logeerde. De vrouw stelde haar vriendin aan ons voor. Erg leuk bedoeld, maar het ging wel wat houterig, want wat zeg je tegen een Russin en wie spreekt er nu Russisch en welke Russin spreekt er nu Nederlands? Het bleef dus bij een verplicht handje geven, knikje, lachje, meer niet. Maar er was toevallig ook een predikant op de markt. Hij liep naar de onbekende vrouw toe, gaf haar zijn hand, en riep: Christos woskresse (dat is de Russische Paasgroet) en het gelaat van de vrouw veranderde onmiddellijk. Het was alsof de zon door de wolken brak. De taalbarrière was verbroken. De muur des afscheids lag omver. De vrouw riep enthousiast: (in het Russisch) De Heer is waarlijk opgestaan. In de Naam van Die Éne, herkenden zij elkaar, werd de afstand verkleind, werd vrede en vreugde gesticht.

~

Paas impressie

Gesprek tussen twee oude vrienden.

‘Morgen ook naar de Kerk?’ ‘De Kerk, is er dan wat?’ ‘Nou 't is morgen Pasen.’

‘O ja, maar ik doe niet veel meer aan de Kerk; kom er bijna nooit meer. Och, het went ook weer snel af. Maar ik geloof nog wel. Ja, ik blijf mijn ouders dankbaar, voor wat zij ons hebben meegegeven.

Hoe ouder ik word, hoe meer ik dat waardeer. Maar weet je, ik erger mij wel eens, aan de dominees

die alles pogen te verklaren. Alles willen bewijzen. Als je alles kunt beredeneren, wat blijft er dan nog te geloven over? Voor mij bestaat het geloof alleen in de ervaring met God in mijn gebeden.'

~

Waarheidsvraag

Laten wij beginnen met de waarheidsvraag te stellen. Wat is waarheid? Deze vraag stelde eenmaal Pilatus aan Jezus, toen Deze voor het gerecht moest verschijnen. Wat is waarheid? Voor de stadhouder Pilatus is het onbegrijpelijk dat de gevangene, Jezus, zich de Waarheid durft noemen, terwijl Hij toch in de macht van Pilatus is. Want wie beschikt hier over dood en leven? Jezus of Pilatus? Wel nu dan, waar praten we dan nog over? Jezus is in de macht van Pilatus en dat zal Hij weten. Dan zegt Jezus, 'U zou geen macht hebben indien het U niet van boven gegeven ware'. Hier is nu duidelijk sprake van tweeërlei waarheid. De waarheid van Pilatus, de zichtbare waarheid, die steunt op macht en geweld en de waarheid van Jezus de onzichtbare waarheid die steunt op Gerechtigheid Gods.

Zo komen wij, dacht ik in de buurt van de Bijbelse waarheid. Ook daar is sprake van tweeërlei waarheid. Er is de waarheid die op feiten berust en een waarheid die beleefd, ervaren kan worden, maar waar geen bewijs voor is. De nuchtere, platte waarheid is, feitelijk, waar gebeurd. Maar wat waar gebeurd is, is verleden tijd, is morgen reeds vergeten, maar Bijbelse waarheid is van eeuwigheid tot eeuwigheid. Feitelijke waarheid is $2 \times 2 = 4$. Bijbelse waarheid is soms, dat één meer is dan 99. Denk maar aan de herder die zijn 99 schapen in de woestijn achterlaat om dat éne verlorene te zoeken en over de vreugde in de hemel over één zondaar die zich bekeerd, meer dan over 99 die geen bekering nodig hebben. De Bijbelse waarheid is van een andere orde, is van een andersoortige, ligt een niveau hoger. Bijbelse waarheid is nooit te bewijzen, maar is de Waarachtigheid der dingen, zo, dat een mens er mee leven kan, ja er op sterven durft.

~

Preekje

Gen. 13:1,2,3,6

Het verhaal dat wij zopas lazen, is een heel vreemd en onbegrijpelijk verhaal. Maar de hoofdpersoon is ons wel bekend; Abraham. Vader Abraham, de vader der gelovigen; daar hebben wij wat mee. Hij

is immers onze geestelijke vader. Zoals Adam, de eerste mens, onze natuurlijke vader is ,zo wil Abraham onze geestelijke vader zijn .Hij is het model voor hen die geloven; daarom zullen wij vaak, zo ook vandaag, naar de figuur van Abraham kijken, om zelf te weten waar wij aan toe zijn. Abraham is een geroepene: ga uit je land ,uit je vaders huis, uit je familiekring, en ga naar een land dat Ik jou zal wijzen. Ja, zo staat het in de Bijbel, maar wij denken, hoe zou dat in zijn werk zijn gegaan? In de Bijbel worden mensen zo maar door God aangesproken, zo van 'Vollek! is Abraham thuis? Er is een boodschap van God. Nee, zo ging dat natuurlijk niet. Maar hoe dan wel? Dat verteld de bijbel niet zo heel nauwkeurig, dat is niet zo belangrijk, God riep Abraham, en daar gaat het om. En ieder die Gods roepstem kent uit eigen ervaring, zal daar niet eens nieuwsgierig naar zijn. Ik denk dat Abraham helemaal niet gelukkig was met het leven, zoals dat daar in Mesopotamië was. Het was daar overigens heel goed wonen in dat land. Het levenspeil stond daar zeer hoog, in verhouding tot de toen heersende omstandigheden. Dus wat dat aangaat had Abraham geen klagen, maar hij vond het maar niks; alle dagen precies hetzelfde, de spanning ontbrak. Er was een stuk onvrede in hem, een voortdurende onrust, een onuitsprekelijk verlangen, om de hele boel thuis de rug toe te keren en een totaal nieuw begin te maken. Om zonder zekerheid, zomaar op de bonnefooi, alleen op het kompas van de innerlijke Stem, die hem had geroepen, de Stem waar hij nooit onderuit kwam, de Stem ook die de enige garantie gaf voor zijn innerlijke vrede.

En allen die geloven, zijn Abrahams geslacht, geboren uit den Hoge, getogen door de nacht. De stad die zij verbeiden, die staat in wit en goud ,aan 't einde van de tijden, voor iedereen gebouwd.

~

Onze Vader, die in de Hemelen zijn

De Vader-naam voor God komt in het oude testament slechts zeer sporadisch voor en dat is niet toevallig. Israël was eigenlijk doodsbang voor die naam. De vader-naam voor God was bij de omringende volken zeer populair. God , de vader, de Almachtige schepper, de grote verwekker van leven. Maar deze Almachtige Grote Baas, die alles van allen en overal weet, was de grote schrik der Israëlieten.

Dat immers was de God der overheersing, en het was juist Jahweh, de God van Abraham, Izaäk en Jacob, die hen onder de tirannie der slavernij vandaan haalde.

Ook de Christelijke Geloofsbelijdenis spreekt de vader-naam uit in verbinding met de Almachtige Schepper des hemels en der aarde. Eigenlijk puur heidens. Want vader is men niet als verwekker van leven. Maar vader wordt men, al doende, het leven te behoeden. Een vader gaat vóórop, is voorganger. Moeder wordt men ook niet automatisch in het kraambed; moeder kan men daarna pas worden, in de zorg en liefde waarmee zij het leven omringt. Als Jezus zegt: 'Onze Vader' dan spreekt Jezus tot Zijn grote Vriend en hemelse Vader, met Wie Hij alle dingen over legt en bespreekt, waar Hij tegenaan kan praten, zoals o.a. in het Hoge priesterlijk gebed.

Hier is een directe verbondenheid, zoals een kind spreekt tot zijn lieve vader, die alles begrijpt, met wie hij alle dingen kan bespreken. Onze Vader, Die in de Hemelen zijt. De Hemelen, is dat daarboven, waar al de gezaligden, juichen voor Gods troon? Zo ongeveer dachten wij steeds. Maar de Hemelen willen naar de aarde toe. De Hemelen, dat is dat onzichtbare, dat toch wel degelijk aanwezig is, ook al zie je het niet; zoals zaad in de akker, je ziet het niet, maar het kiemt ondergronds. Het zijn de zachte krachten, die het winnen, aan het eind. Het is ook het verzet tegen alle onrecht en liefdeloosheid. Als het gebed straks bidt Uw wil geschiede, in de hemel, zo ook op aarde, dan wil dat gewoon zeggen; Gods Hemel op aarde (Oosterhuis). De hemelen, dat is die wereld, waar in Gods wil geschiedt. Zo bidt Jezus zijn Vader naar de wereld toe.

~

Palm Pasen

De mensen roepen Hosanna in de hoogste Hemelen; leve de Koning. Ze spreiden hun kleren op de weg, om zodoende de looper uit te leggen. Ze rukken twijgen en palmladeren van de bomen, om de Koning te huldigen. Maar ach, de koning huilt, hij weent en zegt: 'Jeruzalem, hoe vaak heb ik u bij één willen vergaderen, zoals een hen haar kuikens, maar gij hebt niet gewild, nu wordt uw huis u woest gelaten. Wat een misverstand; wat een drama. Een koning die op zicht komt en niet gewild wordt. Een levensopdracht, die niet verstaan werd; wie zou niet wenen?

~

Palm Pasen

Dat Jezus opging naar Jeruzalem, waar Hem kruis en dood wachtte, was de weldoordachte keus van Christus zelf en niet (zoals wij dachten) omdat het op het programma Gods stond, of omdat Hij voor zondaren moest boeten, maar om het Heilig moeten. Voor Hem was dat de enige weg! Alle andere wegen betekenden voor Jezus, de weg der minste weerstand; en omdat Hij de boze weerstond ten einde toe, daarom was deze weg de enige. En allen die Hem volgen, kiezen soms wegen, waarin zij

tegen zich zelf staan, waarin zij kiezen tegen zichzelf, om anderen te redden. Voor de zulken is er geen keuze; is er slechts één weg de weg naar Jeruzalem, de stad van vrede.

~

Toverspreuk

“Mijn schoonmoeder is gisteren overleden” zei hij. ‘t Was een grote, wat slungelachtige man, beetje nerveus, beetje onzeker. “Wij zijn niet van de kerk weet u, maar als wij haar overmorgen gaan begraven dan kunnen we haar toch niet zo maar op het kerkhof neerzetten en dan gauw weglopen; dat kan toch niet, zou u een spreukje willen zeggen op het kerkhof?”

Ze had al een paar jaar thuis gelegen, zonder ooit te klagen. ‘t Ging altijd goed met haar, ook toen ze nog slechts vel over been was. Op een nacht is ze nog heel onverwacht gestorven.

Daar stonden ze dan om haar graf, de kinderen. Mannen vrouwen, kinderen, kleinkinderen een hele schare. Om haar groeve lag een tapijt van bloemen, alle kleuren, als een bewijs van sympathie en dank; en misschien ook om een stuk verlegenheid te verbloemen. Het was stil. Niemand zei iets. Alleen de bloemen fluisterden een stille hulde uit. Ze spraken zwijgend, de meest welsprekende spreuk op het kerkhof.

De korte plechtigheid werd besloten met het gezamenlijk bidden van het “Onze Vader”. Alleen de stem van de voorbidder werd gehoord, maar Hij die de harten der Mensen kent, misschien heeft Hij nog wel iets meer vernomen.

~

De Rechtvaardige

(een Joods verhaal)

(Vrij verteld, naar een verhaal uit Openbaringen van K. Kroon)

De kleine Erni kreeg in een droom bezoek van zijn oer- grootvader, die hem vroeg: weet je wel, Erni, hoe een Tsadik, een rechtvaardige, die het hart der wereld is, wéét heeft van alle lijden.

Hij zal het zien. sprak Erni, maar als hij nu blind is?

Dan zal hij het horen. En als hij stokdoof is?

Dan voelt hij het met zijn handen. Gesteld dat hij lam is.

Dan zal hij het ruiken. Maar als hij nu geen reukorgaan heeft.

Dan zal hij het raden, zegt Erni, hij zal het voelen aan zijn hart.

Dan kust de oude man het kind, en snikkend van vreugde. vertrekt hij uit de droom.

Een rechtvaardige is dus iemand, die het leed der wereld ziet. voelt, ruikt, raadt, maar bovenal, het weegt op de weegschaal van zijn hart.

~

Zonder titel

De grootste moeite met het geloof in God, dateert uit mijn kinderjaren. Toen Langzaam tot mij doordrong, dat alles wat leeft, ook eenmaal sterft. Het poesje dat zo stil lag, de oude opa, die begraven werd, en later ook vader en moeder, en.... ikzelf en allemaal en iedereen.

Oh, wat erg, als voor het eerst deze donkere gedachte baan breekt in je kinderbestaan, waar tot dan toe alles op zijn plaats stond. Nu ligt plots alles overhoop. En waarom, als God toch alles kan?

Waarom laat hij mensen sterven? En als God toch de mensen voor eeuwig leven heeft geschapen, waarom laat Hij hen dan eerst doodgaan? De dood is een streep door de rekening van het leven. De dood maakt een einde aan alle illusie. Ja, de dominees kunnen het mooi vertellen en de mensen zich erg vriendelijk opstellen, maar ze laten je met de laatste vragen zitten.

Later, als je ouder wordt en bij zovele graven staat, begin je iets te verstaan van de betrekkelijkheid van alle leven en van alle risico, dat elk leven met zich meebrengt. Je begint je te verwonderen, dat je nog bestaat, dat je er nog mag zijn, te midden van zoveel ziekte, ongeval en rampspoed; verwondering ook, dat het lichaam waarin je woont, je zo lang dient, dat je zolang mag wonen in deze "tabernakel". Eigenlijk is voortaan iedere dag een Godswonder.

En Langzaam ga je beseffen dat deze "tabernakel", dit huis waarin wij wonen, een huurhuis is, dat gaandeweg verslijt en eenmaal onbewoonbaar zal worden, zodat ons de huur zal worden opgezegd. Maar zouden we dan niet uitermate dankbaar moeten zijn, dat we zolang GRATIS mochten wonen?

~

Voorbede

Wanneer tijdens de kerkdienst, in de dienst der gebeden, voorbede wordt gedaan voor alle beproefde en bedroefde mensen, voor alle nood en rampspoed in de wereld, dan herinnert de gemeente de Here God aan al die mensen in deze wereld in grote nood. Maar God de Here heeft er

weet van hoor! Zijn ogen doorlopen de ganse aarde. Zou er bij de Almachtige geen wetenschap zijn? Maar als wij onze voorbeden voor Zijn aangezicht brengen, mag dat nooit vrijblijvend zijn. Niet van; ziezo, daar heeft de dominee maar mooi voor gebeden; gelukkig maar, is dat ook weer o.k. Nee, dat kan en dat mag niet. Wij kunnen alleen voorbede doen, als we solidair zijn, met allen voor wie wij bidden. Pas als wij naast hen gaan staan met onze sympathie, onze zorg, onze hulp, pas dan mogen wij God om Zijn hulp en bijstand vragen. Pas als wij in onze voorbede ook onze medewerking toezeggen, zo van: "Heer, wij die door U zo zijn bevoorrecht, wij willen van onze overvloed meedelen aan hen, die niets hebben, wilt U onze zegen in onze hulp en in ons mededogen Zó, en zó alleen, zal onze voorbede werkelijk vóórbede zijn, en alleen dan krijgt de bidder een Goddelijke opdracht.

~

Identiteit II

In het Samen Op Weg-proces speelt het identiteitsprobleem een grote en zeer verdragende rol. Niemand wil iets van zijn eigenheid inleveren; ieder vecht voor zijn eigen identiteit, zodoende wordt het een identiteits-touwtrekkerij van jewelste, en blijft het doel dat gesteld was, verre. En wij preken maar voort, iedereen op Zijne Wijs, en we blijven maar zitten en verroeren ons niet. Wat denken wij eigenlijk wel? Wie zijn wij helemaal? Een stelletje zondaren, die het heuglijk nieuws van Gods ontferming aan elkaar mogen doorvertellen!

Daar is toch waarachtig niets bij om je op te beroemen. Paulus zou zeggen: 'Als ik dan toch mag roemen, dan Zij het in de Heer'. Laten wij onszelf niet vromer wanen dan Paulus. Ondertussen zitten wij heel hoog in onze ivoren-identiteits-toren, zoals Zachëus in de vijgenboom. Stiekem glurend, of de Heer misschien voorbij mocht komen, en wij vergeten, dat Hij allang aan de voet van onze hoogmoedsboom staat te wachten, tot wij believen af te dalen, want Hij wil heden in ons huis zijn. Hij wil samen met ons thuis zijn,
Wat hebben wij samen veel te vieren,
Want Hij wil dat Zijn Huis vol zij.
Mensen, wij moesten ons schamen, over zoveel traagheid.
Waar wachten wij nog op!
Over identiteit gesproken.....

~

Gebed van de ouderdom

Here Gij zijt ons een toevlucht geweest, van geslacht tot geslacht. Maar, Heer, eenmaal als wij oud geworden zijn, onze dagen geteld, ach wij zouden zo graag met een vurige wagen de hemel binnen rijden, zoals Elia eertijds; of dat wij als Henoch, al wandelend aan Uw Hand, regelrecht op Uw voordeur aan, naar binnen mochten gaan; of dat wij zoals Mozes, staande op de hoge berg der ouderdom, ons leven overziende, en met een blik op het beloofde land, door U werden meegenomen; maar Here onze God, eenmaal als wij oud geworden zijn, onze krachten afnemen, gebreken des ouderdoms zich openbaren, als andere mensen ons misschien in een wagentje moeten rijden, als ook ons verstand verslijt, zodat wij niemand meer herkennen, zult Gij, Die van eeuwigheid tot eeuwigheid God zijt, er dan nog zijn? Zult U door de ondoordringbare muur van onherkenbaarheid heen, tot ons komen, als de Heiland onze jeugd?

En Heer, als wij diep in de aarde wachten op de tonen der bazuin, zult Gij er dan zijn? Zult Gij ons opgraven uit het hart der aarde, uit de diepte der zee, uit de as der crematoria?

Heer God, het begrijpen is ons te wonderbaar, wij kunnen er niet bij, maar laat ons mogen dromen van die dag en over die stad.

En laat ons al ons verlangen. angst en vrees mogen uitzeggen in de woorden die Jezus ons leerde....Onze Vader, Die in de hemelen zijt.....

~

Gelijkenis

De Bijbel is een boek vol verhalen, gelijkenissen, parabels, waarin getracht wordt de verborgenheden Gods, die niet in woorden zijn uit te drukken, in voorbeeld-vorm gestalte te geven. Met andere woorden, waar geen woorden voor zijn, dat probeert men met beelden tot uitdrukking te brengen. De Bijbel is een Joods boek. Joden preken niet, zoals wij doen, nee, de Joden vertellen verhalen. Elke tekst uit de Thora wordt met een verhaal verduidelijkt.

Jezus is zijn Joodse afkomst ook hierin getrouw gebleven, dat Hij ook steeds in gelijkenissen tot de mensen sprak. Het Evangelie zegt van Hem "Hij leerde hen door gelijkenissen, en anders dan door gelijkenissen leerde Hij niet". Dus de verhalen, die Jezus aan de mensen vertelde, waren niet WAAR GEBEURD, zoals wij dat dan noemen. De barmhartige Samaritaan heeft dus nooit echt bestaan, is zomaar door Jezus verzonnen, maar de uitgeschudde Jood, de arme vreemdeling ligt nog elke dag aan de kant van de weg, wachtend op onze barmhartigheid. De verloren zoon heeft ook nooit werkelijk bestaan, maar altijd weer, als een mens verdwaalde, op eigen gekozen wegen, temeer zat aan de varkenstrog, van teleurstelling en spijt, en terugkeert naar des Vaders huis, dan regent het

welbehagen van de Hemel, ontvangt hij de nieuwe kleren der schuldvergeving de nieuwe schoenen der bereidwilligheid en is er feest in de hemel, omdat één zondaar is behouden. Zo waar zijn de verhalen. Waarder dan waar gebeurd. Wat waar gebeurd is, is vandaag verleden tijd en morgen reeds vergetelheid. Waar gebeurd is slechts éénmalig, Bijbelse Waarheid is elke dag, tot in eeuwigheid waar. De Bijbelse waarheid is een andersoortige, heeft een méérwaarde. Van daaruit moeten we ook de scheppingsverhalen lezen.

~

De wolk

En een wolk onttrok Hem aan hun ogen
Hand .1.9

De wolk die Hem wegnam, is niet de wolk van weg=weg, maar is de verborgen presentie Gods, de onzichtbare nabijheid van Christus. Zoals in het natuurlijke achter de wolken toch de zon schijnt; zo eenvoudig is dat ook op geestelijk terrein. Wij hebben de wolk iets dreigends, iets van scheiding, oordeel en ramp meegegeven, maar de wolk is in de Bijbel dikwijls teken van Gods nabijheid. De wolk kolom trok voor het volk Gods uit, op weg naar het beloofde Land. Als de wolk boven de tent der samenkomst was, stond het sein op veilig; kon de vergadering der Israëlieten rustig komen; God was present.

Als de wolk Hem onttrekt aan hun gezichtsvermogen, betekent dat misschien, dat Hij niet meer aan de plaats Jeruzalem¹ Nazareth, Bethlehem, etc. gebonden is, maar overal op aarde, waar dan ook, als een mens om hem roept, Hij er zijn zal. Gij doet met macht de wolken scheiden, en zegt geduldig: "Zie uw Heer!" (Willem de Mérode)

Zou het niet het grote hemelvaartsmisverstand zijn, dat we de hemel zo ver hebben gedacht, zo ver hebben weggebracht, heel hoog boven de sterren, duizenden lichtjaren ver? Veel te ver voor een sterveling. Hemelvaart wil de hemel juist heel dicht bij brengen, niet om de hemel te verlagen tot een dagelijks gebeuren, maar om de hemel te verhogen tot een dagelijks gebeuren!

~

Van mezen en mensen

Wij hadden deze zomer een "toevallige" zonnebloem in onze tuin. Dus één die wij niet gezaaid of gepoot hadden, maar die zomaar vanzelf, als een verrassing, was opgekomen. Hij groeide

voorspoedig op tussen de Heliantus en was haast in niets te onderscheiden van zijn familieleden. Maar in de nazomer steeg hij meer dan een meter boven de anderen uit en keek een beetje spottend op de achterblijvers neer. Er vormde zich al spoedig een knop en vervolgens een bloem, zoals een echte zonnebloem betaamd en vervolgens bloeide hij helemaal volgens plan. Toen de gele bloemblaadjes afvielen, vormden zich in het uitgebloeide bloemoppervlak, allemaal zonnepitten, zóveel en zó zwaar, dat de stengel boog en de plant meewarig naar beneden keek. Echter tot groot vermaak van de koolmeesjes. Beurtelings vlogen ze met vlugge, behendige vlieg-loopjes naar de zonnebloem, hingen als echte acrobaten in de uitgebloeide bloem, pikten een zaad los en vlogen ijlings in de boom, met hun buit. Het was een drukte van belang; het was een voortdurend komen en gaan. Wij wisten niet, dat wij zoveel koolmeesjes in onze tuin hadden. Het zijn allerliefste vogeltjes, mooi getekend en rap in de vliegkunst. Het zijn complete kunstenaars. Ze lopen bij een muur op, alsof dat heel gewoon is, hangend aan een dakgoot pikken ze insecten, met alle gemak. Ja, alles is hen mogelijk. Echter, de vrede werd wreed verstoorder was namelijk één koolmees, die de baas wilde spelen; hij domineerde de hele familie. Hij stelde zich zeer agressief op bij zijn prooi en verjoeg zijn soortgenoten met het gevolg, dat deze hongerige diertjes zich niet meer lieten zien. De grote heerser echter had ook maar één maag en kon de hele voorraad niet alleen aan. Daarom wrikte het diertje al de zaden uit de zonnebloem driftig los, pikte ze stuk en liet ze op de grond vallen. Nu hing de uitgebluste zonnebloem met dode ogen naar de grond te staren. Dit is het trieste slot van een mooi verhaal, dat als een verrassing ontstond en als een teleurstelling eindigde. Dat zulke lieve vogeltjes toch zo vijandig kunnen zijn. En het ergste van alles: wat lijken mezen veel op mensen.

~

God en Mammon

Luc. 6:1-9

Mat. 6:24

De gelijkenis van de onrechtvaardige rentmeester is een vreemd en onbegrijpelijk verhaal. Bovendien schijnt het in volstrekte tegenstelling met de woorden van Jezus: "Gij kunt niet God dienen en de Mammon". Daarom kan het misschien nuttig zijn, om deze twee uitspraken van Jezus eens heel nauwkeurig te bezien, om te trachten ze met elkaar in overeenstemming te brengen. Op het eerste gezicht wordt de misdaad geprezen.

De man uit Lucas 16, die gefraudeerd heeft; het vertrouwen van zijn baas beschaamd heeft; zijn heer bedrogen en opgelicht; en die zich niet schaamt om dat nogmaals te doen, (want door de schuldenaars hun schulden gedeeltelijk kwijt te schelden, bestelt hij opnieuw zijn heer). Welnu, die

man werd om zijn handigheid geprezen. Nu moet het toch niet gekker worden. De Bijbel spreekt zichzelf vierkant tegen. Zo lijkt het wel maar zo zal het niet bedoeld zijn.

Allereerst moeten we goed bedenken, dat een gelijkenis ergens op slaat, maar dat je het verhaal niet in alle details kunt toepassen. Er is één aspect, dat in het verhaal centraal staat. De rest is entourage, is omschot. Alleen dat éne is belangrijk. Welnu, de rentmeester wordt niet geprezen om zijn oneerlijke handelingen, maar om zijn handigheid Hij is goocher. De kinderen dezer wereld weten met het geld om te gaan. Het kwaad zit immers niet in het geld zelf maar in de manier waarop wij er mee omgaan. Maak je dan vrienden met behulp van de onrechtvaardige Mammon, opdat, als deze je in de steek laat (en dat gebeurt zeker) je tenminste vrienden hebt, waar je terecht kunt. De Mammon kan dus een hulp zijn in plaats van een afgodje kunt met geld veel goed doen; bosje bloemen kopen, om iemand mee te verrassen, giro invullen voor rampgebieden, enz. Mensen tot vrienden maken; opgenomen worden in eeuwige tenten, of een schat in de hemel hebben. Zo zou je deze twee teksten, die ogenschijnlijk in strijd met elkaar zijn, misschien als volgt kunnen combineren.' "je kunt niet God dienen én de Mammon, je kunt wel God dienen mét de Mammon". Als de afgoden en machten onttroond zijn, kunnen zij' dienstbaar worden aan het Koninkrijk Gods.

~

De spotvogel

Als jongen ben ik opgegroeid in een klein, zeer conservatief dorpje. De Kerk, dat was heel gewoon. 's Ochtends liepen wij een half uur langs een bultige Makadeweg naar het naast bijzijnde dorpje. Des middags was er in het eigen dorp dienst. Ik heb het nooit als een straf ervaren, want hoewel ik er niks van begreep, was er altijd het vermoeden, dat er iets ging gebeuren. Eens ben ik als kind alleen naar de Kerk geweest.

Mijn ouders gingen niet en de kinderen hoefden ook niet ,want er zou een spotvogel preken. (Er werd n.l. een vacaturebeurt vervuld door een vrijzinnige predikant uit de stad). Dat prikkelde mijn nieuwsgierigheid zo hevig, dat ik besloot juist wel naar de kerk te gaan. Ik begreep er helemaal niets van; hoe kan nu een spotvogel preken? Zou hij werkelijk de preekstoel op vliegen, in plaats het trapje plechtig op te lopen? En als hij een echte snavel had, hoe zou hij dan toch kunnen preken?

In spanning zat ik te wachten op het kinderbankje vooraan in de kerk. De kinderen zaten op een speciaal bankje vlak voor de kerkeraad, onder het steeds waakzame oog der eerwaarde

ambtsdragers. Even voordat de dienst aanving, (het orgel speelde al) kwam een vreemde mijnheer de kerk binnenstappen. Hij had een puntbaardje en bruine ogen.

Heel rustig en met veel belangstelling bekeek hij onze kerk. Hij zag naar het orgel, de kraak met alleen de organist, zag de rijen stoelen en banken, met hier en daar een verdwaalde kerkganger, die het blijkbaar dorst bestaande heilige adat van het dorp te schenden. Met een klein spijtig glimlachje keerde hij zich om en verdween. Even later keerde de vreemde mijnheer terug begeleid door een ouderling. Het was de spotvogel.

Hij liep heel gewoon het trapje van de preekstoel op. Hij had een vriendelijk gezicht; hij heeft mooie woorden gezegd en hij heeft met ons gebeden, net zoals onze eigen domme ook deed.

In grote verwarring ben ik naar huis gegaan, met een blijde herinnering aan de mijnheer, met de bruine ogen en zijn spijtig lachje en sedert dien neem ik alles wat de grote mensen zeggen, met een korreltje zout.

~

De wereld omgekeerd

Het ging over de armen van geest, die zondagmorgen in de kerk. De predikant betoogde, dat "arm van geest zijn", eigen keuze is, een manier van leven dus.

Geregeld loopt er een man van 80 jaar achter een invalidenwagentje. In dat wagentje zit een oude vrouw, die niet kan lopen. De man duwt het wagentje door de straten, over de markt, langs pleinen en winkels; zij doen een paar boodschapjes en daarna brengt hij haar weer thuis. Daar helpt hij haar nog wat bij het huishoudelijk werk, om vervolgens weer naar zijn eigen huis te gaan. Morgen komt hij weer om het wagentje te duwen en om haar te helpen. Zou die man niet iets leukers willen doen? Bijvoorbeeld naar het Dienstencentrum gaan om een potje te kaarten, of te biljarten?

Er loopt een vrouw, gearmd met een blinde man.

Zij wandelen samen. Zij vertelt wat zij ziet.

Zodoende ziet hij met haar ogen.

Die vrouw heeft er al heel wat vrije tijd ingestoken.

Zou ze niet wat prettigers wensen?

Pastoor Smithuis, die al 17 jaar als Missiepriester op de Filippijnen werkte, is na één jaar Franeker, zat van alle luxe en overdaad hier. Hij gaat binnenkort weer terug naar de Filippijnen. Hij heeft de rijkdom der armoede verkoren, boven de armoede van de rijkdom. Is dat niet de wereld omgekeerd? Arm zijn van geest is een eigen keuze, een levenshouding! Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der Hemelen.

~

Geef vrede

....en de dominee heeft mooi gebeden om vrede voor het Midden Oosten. Mooi toch? Maar zo vrijblijvend, zo niets zeggend. Wij staan als Kerk langs de zijlijn van het speelveld (het slagveld), heel vroom te zingen en te bidden. Geef vrede Heer Geef vrede, maar wij hebben de vreselijkste vernietigingswapenen aan de strijdenden verstrekt, om daarmee elkaar uit te roeien en heel de schepping te vernietigen. Lijkt ons zingen en ons bidden zo niet een grote persiflage? Zouden wij niet eerst voor Gods aangezicht en voor het oog der ganse wereld onze collectieve schuld belijden en smeken om ontferming en bekering?

~

Jezus en de Thora

Jezus werd als Joods jongetje geboren en besneden, naar de Wet van Mozes. Hij liet zich echter vrijwillig dopen door Johannes de Doper, in de Jordaan, de doop der bekering, tot afwassing der zonden. Jezus ging verder dan de Thora.

De rijke jongeling, die zuiver leefde naar de Joodse wet, (ik heb al deze dingen onderhouden van mijn jonkheid af) werd door Jezus afgewezen als onvoldoende, als onder de maat. De Thora is voor Jezus blijkbaar onvoldoende.

Toen de overspelige vrouw, op heterdaad betrapt, naar de Wet van Mozes moest gestenigd worden (de Schriftgeleerden hadden reeds de stenen klaar) is Jezus voor deze vrouw in de bres gesprongen, de publieke opinie en de Thora ten spijt.

"Indien Uw gerechtigheid niet overvloediger is dan die der Farizeeën en Schriftgeleerden (en dat waren de Wetbetrachters bij uitstek) gij kunt het Koninkrijk Gods niet zien", sprak Jezus.

Jezus heeft openlijk de Sabbats-wet geschonden, toen Hij met Zijn jongeren door het "gezaaide" ging en de discipelen uren plukten om die te nuttigen (hetgeen bij de Joden verboden was), zo heeft Hij hen niet verboden, want zo sprak Hij "de Sabbath is voor de mens, maar de mens is er niet voor de Sabbath". Gij hebt gehoord, dat van de ouden gezegd is (en dan bedoelt Hij de Thora) gij zult uw naaste liefhebben, maar uw vijand zult gij haten, maar Ik zeg u, hebt uw vijanden lief. Jezus gaat verder dan de Thora.

"Ik ben niet gekomen om de Wet te ontbinden" zo sprak Hij, "maar om die te vervullen". Voorwaar, meer dan de Thora is Hij.

~

De boom der kennis van goed en kwaad

Wat moest die boom daar in het Paradijs? Die éne boom, waardoor alles in de soep liep, die pestboom? Het was immers zo ideaal daar in de hof van Eden. Waarom heeft de Here God die boom daar toch geplant? Hij wist toch dat wij door de mand zouden vallen? Heeft God de mens er in laten tuinen? Dat heb ik mij dikwijls afgevraagd. Later heb ik begrepen, dat die boom geen pestboom, maar een testboom is. Later heb ik leren verstaan, dat die boom er nog altijd staat. Voor ieder mens op alle kruispunten van het leven, staat die boom met zijn twee mogelijkheden, voor of tegen, goed of kwaad, dood of leven., altijd weer moet de mens kiezen.

De slang, de satan, had tegen de vrouw gezegd: ten tijde dat gij daarvan eet, zult gij als God zijn, kennende het goed en kwaad. Nu is de satan de aartsleugenaar van den beginne, maar deze éne keer heeft hij de werkelijke waarheid gesproken. Inderdaad, door de kennis van goed en kwaad, is de mens in staat te kiezen. Dit is de grote adel van het mens zijn. Geen enkel ander schepsel is daartoe in staat. Elk dier volgt de roep van de maag, de drift van het bloed. Dat is heel gewoon, dat is heel natuurlijk, maar de mens kan kiezen, desnoods tegen zichzelf, gewoon omdat zijn geweten dat beveelt.

Dat geweten is het medeweten met God mee. Hierin is de mens beeldrager Gods, n.l. dat hij weet

heeft van goed en kwaad. De Goddelijke adel werd de mens zijn diepste val, maar omgekeerd is zijn diepe val tevens het beste bewijs van zijn Goddelijke afkomst. Er zijn in de geschiedenis vele mensen die tegen zichzelf hebben gekozen, omwille van hun medemensen, omwille van de roepstem Gods. Albert Schweitzer, de grote zendingsarts in Lambarene, die een professoraat kreeg aangeboden in Europa, sloeg dit aanbod af, omdat hij zo nodig bij de arme mensen in Afrika moest zijn. Hij koos tegen zichzelf om Gods wil. Zo zijn er overal en altijd weer mensen, die kiezen voor God en tegen het kwaad. Maar altijd weer als een mens kiest, de goede keuze doet, dan wordt de eigen wil doorkruist door de Goddelijke. Daar ontstaat het kruis. Het kruis is de consequentie van de keuze. Is het dan een wonder, dat DE MENS, Die de goede keuze tot het uiterste volbracht, stierf aan een kruis?

~

Verhaaltje

Er was eens een man, die twee goudvissen had. Ze zwommen staart aan staart, dagen, maanden, jarenlang in dezelfde goudvissenkom rond. Eindelijk begon het de man te vervelen en te begroten. Daarom leegde hij de goudvissenkom met de twee goudvissen in de grote vijver achter zijn huis. Zie zo, nu hadden zij eindelijk de ruimte. Nu konden ze hun vinnen maar uitslaan. 's Avonds ging de man nog even een kijkje nemen bij zijn vijver. Misschien dat hij nog een schim van zijn visjes kon zien. Toen zag hij tot zijn grote verbazing de twee goudvisjes staart aan staart, hele kleine rondjes zwemmen, in de hele grote vijver. Door de gewenning konden zij niet meer anders. Sleur is een graf waar het begin en het eind van zoek is.

~

Momentopnamen

Er zijn momenten in ieders leven, die boven de tijd uitspringen. Soms zijn ze beslissend voor gans een leven. Alles wat zich afspeelt in een mensenleven wordt langzaam naar de achtergrond gedrongen maar dat moment springt telkens weer naar voren, onvergetelijk; aan de tijd ontheven. Boven de tijd uitgetild. Door de eeuwigheid aangeraakt. Abraham hoort een stem en hij gaat op reis naar het beloofde land, zijn leven lang. Mozes hoort een stem, uit het brandende braambos. De braamstruik brandt, maar wordt niet verteerd, want het is geen brand waar as van komt, het is het

vuur des Geestes. "De schoenen van de voeten Mozes! De grond waarop jij staat is Heilig". Overal waar het Heilig vuur der Gods roeping brandt, daar is de grond Heilig. En Mozes gaat, tot zijn 120ste jaar achter die stem aan; om van verre staande, het beloofde Land te zien. Samuël wordt geroepen tot drie keer toe, en hij hoort zijn leven lang niet anders dan die stem. Jesaja in de tempel, overweldigd door het visioen, sprakeloos in het Heilig moment der roeping, zegt stotterend: "zend mij", het enige wat hij kon uitbrengen, en hij bleef zijn leven lang een gezondene Gods. Er zijn momenten waar de tijd stilstaat, maar doortrokken is van Eeuwigheid. In die momenten raken hemel en aarde elkaar.

~

Doop in de Jordaan

Als Jezus Zich laat dopen in de Jordaan, door Johannes de Doper, de doop der bekering, tot afwassing der zonden, dan kiest Hij voor de mensen, dan kiest Hij voor de zondaren. Dan gaat Hij met hen onder in het oordeel, om aldus al de gerechtigheid te vervullen, dit wil zeggen dat allen tot hun recht zouden komen. Als Hij dan OPSTAAT uit het water, is het dan een wonder dat de vredesduif des Geestes op Hem neerdaalt? Is het dan een wonder dat de hemel opengaat? Want overal waar alles en allen tot hun recht komen daar gaat de hemel open. En is het dan een wonder dat een Stem roept: "Mijn Zoon, Mijn lieve jongen voor u"? Opdat allen Gods lieve kinderen zouden zijn.

~

Verhaaltje

Abraham zat in de opening van zijn tent, in de avondschemering. Een oude man, met wandelstok, kwam langzaam aanlopen. "Waar moet u zo laat nog naar toe"? vroeg Abraham. "Dat weet ik niet", zei de oude man, "en het doet er ook weinig toe, want ik heb toch geen thuis". "Dan hebt u een goed adres gevonden", sprak Abraham, "kom maar gauw binnen, dan zal ik voor u een maaltijd bereiden. U kunt hier overnachten en morgen zien we wel weer." Zo geschiedde; Abraham maakte een maaltijd voor hen beiden, terwijl de oude man uitrustte. Toen ze gingen eten zei Abraham: "We zullen eerst bidden". "Nee", zei de oude man, "Ik bid nooit, vader Abraham". "Ja hoor eens", zei vader Abraham, "Je bent hier in een vrome tent. Hier wordt voor het eten gebeden". "Ga uw gang", zei de oude man, "maar ik heb nooit gebeden en dat zal ik nooit op commando doen, ook nu niet". Abraham antwoordde toen: "Wie de Allerhoogste niet erkent, vindt geen beschutting in mijn tent."

Hierna stond de oude man op, nam zijn stok en verdween in de donkere nacht.

Een poos later kwam de Here God tot Abraham. "Waar is die oude man gebleven, die ik naar je bestuurd?" vroeg de Heer. "O, had U die gestuurd?" vroeg Abraham, "welnu zo'n ongelooflijke heiden wil ik niet in mijn tent hebben. Stel U voor, hij wilde niet eens bidden voor het eten".

Toen sprak de Heer: "Abraham, Abraham, nu heb Ik negentig jaar geduld gehad met deze oude, kon jij dat nu niet één nacht?"

~

De slang en de ezel

In het jaar 1926 kwam de Synode der Gereformeerde Kerk ter vergadering bijeen in Assen. Op deze vergadering kwam de slang uit het Paradijsverhaal ter sprake, de slang, die tot de mens gesproken zou hebben met menselijke stem, als ook de ezel van Bileam, die eveneens met een menselijke mond en stem tot Bileam gesproken zou hebben. Men noemde dat probleem destijds, de kwestie Geelkerken. Nu waren er op die vergadering in Assen verschillende predikanten, die de letterlijke betekenis van deze verhalen aanvochten; die de zichtbare waarneembaarheid van de slang en de ezel ontkenden. Zij zagen deze figuren als symboliek, als gelijkenis, waarmee de diepere dingen Gods zouden worden uitgebeeld. Ja, en toen was leiden in last. De predikanten, die er zo over dachten, werden verdacht gemaakt; uitgemaakt voor Godloochenaars en Bijbelonteerders. Het liep tenslotte zo hoog, dat aan al de predikanten, die de ettelijke betekenis van deze verhalen ontkenden, een preekverbod werd opgelegd binnen de Gereformeerde Kerken. Onder hen waren ds. Buskus en ds. Kroon. Pas 40 jaar later heeft de Synode der Gereformeerde Kerken deze uitspraak herroepen. En werden de toen afgezette predikanten in ere hersteld, voor zover die nog in leven waren. Daarmee heeft de kerk duidelijk te kennen gegeven, dat de scheppingsverhalen inderdaad verhalen zijn en geen geschiedenis. Gelijkenissen dus, die een andere dan de natuurlijke waarheid weergeven. Of, zoals een dichter het noemt in een onzer gezangen: 't is alles een gelijkenis van meer dan aads geheimenis.

Maar met deze uitspraak van Assen heeft men nooit iets gedaan in de Kerk. Nadien werd het doodstil in de kerk. Als men preekt over de scheppingsverhalen, dan loopt men er om heen als een kat om de hete brij. Men wil voorkomen, dat er nog ooit zon rel zou komen in de kerk als toen. Maar zodoende heeft de kerk niets geleerd van Assen. Men heeft het probleem in de ijskast gezet en daarom wordt het gaandeweg kouder in de Kerk. Men heeft het probleem in de doofpot gestopt, en daar is het vuur gedoofd. Eigenlijk heel jammer en schande voor de Kerk, want duizendmaal liever

een levendige, vurige discussie over een geestelijk onderwerp, dan de hele zaak onder het vloerkleed te vegen. Dat lost niets op!

Men wilde geen gedonder weer in de kerk, men wilde rust. Welnu, we hebben er van geweten; het is sedertdien heel stil geworden in de kerk; zo rustig, dat je er onrustig van wordt. Want sedertdien zijn duizenden met stille trom vertrokken en de jeugd laat het praktisch helemaal afweten. Maar laten we eerlijk zijn, is dat nu zo'n wonder? De jeugd van onze tijd wordt in de schoolbanken reeds volgegoten met een overvloed aan natuurlijke kennis. Ze krijgen inzicht in de onvoorstelbare grootheid van het universum, van de immense ruimte, waarom gerekend wordt met duizenden lichtjaren; is het wonder, dat deze jeugd van 1991 geen kant meer op kan met de primitieve voorstelling der ouderen? Wordt het niet hoog tijd, dat de kerk opening van zaken geeft?

~

Bijbels vraag en antwoord spel

Waarom heeft God de hemel en de aarde in zes dagen geschapen? Omdat de zevende dag (de Sabbatdag) de dag des Heren is, waarop God ruste van al zijn werk, opdat de mensen al hun bezigheden in zes dagen zouden verrichten en op de Sabbat zouden uitrusten en zich verheugend over al het werk, zoals God Zelf.

Waarom werd de mens, als laatste der schepselen, pas op de zesde dag geschapen. Omdat er anders niets te eten zou zijn voor de mens.

Waarom wordt de mens in Genesis 2, als eerste geschapen? (Er was geen dauw nog regen, boom nog plant.)

Omdat de mens bij God op nummer één staat. Omdat de mens als enige verantwoordelijkheid kan dragen, om namens de Heer, het beheer over de natuur, het milieu, over gans de schepping voor zijn rekening zou nemen; Om namens de Here God op de Schepping zou passen.

Waarom werd de vrouw uit de rib van de man geschapen?

Wel, omdat die twee tot een zouden worden. Zij is hem een rib van zijn lijf. Waarom stond de boom van kennis van goed en kwaad in het paradijs? Omdat het de mens (als enige van alle schepselen) gegeven is, te onderscheiden tussen goed en kwaad. Door alle tijden en voor alle mensen staat die boom, zodat ieder mens voortdurend zou kiezen tussen goed en kwaad.

Waarom werden de mensen uit het paradijs verdreven?

Omdat de mens door de nieuwe wetenschap van goed en kwaad, ook meteen overging in de

wetenschap van zonde en dood. Zodra een mens uit de onschuld der jeugd, inzicht krijgt in de vergankelijkheid, in zonde enz. dan is het jeugdsprookje ontoegankelijk geworden. Alleen de herinnering bleef over, en een eeuwig hunkeren naar de tijd van weleer. Helaas, het paradijs is ontoegankelijk geworden.

~

Kreger

Als Kreger op de zondagmorgen de Martini voorzichtig vol klanken laat lopen bescheiden preluderend op de melodie van Ps. 103, ons herinnerend aan de broosheid des levens (schoon als de bloemen, maar één windstoot en weg) en hij ons even voorzichtig, maar even trefzeker opmerkzaam maakt op de goedheid Gods, die eeuwig blijft. Als hij ons oproept; om met alle stammen Israëls en met de vaders die ons voorgingen op te gaan naar de stad van vrede Jeruzalem dat wij treden uw als de muziek ons heimwee wekt, naar de voorhoven Gods.

Als hij in Ps. 42 het hijgend hert, gevolgd door de moede hinde schuimbekkend van dorst laat opdraven door de woeste steppe, zoekend naar bronnen levend water, en bij ons de herkenning wekt aan onze eeuwige dorst naar het huis van de Here.

Als de muziek van Ps. 84 ons vertelt van de mus en de zwaluw, die in alle bescheidenheid een nest vinden voor hun jongen; dan weet ik voor nu en voor eeuwig voor mijzelf een veilig nest bij de God de Heer.

~

Jezus en de Thora

Meent niet, dat Ik gekomen ben, om de Wet te ontbinden, maar om die te vervullen
Mattheus 5: 17

Om de Wet op te vullen, aan te vullen, opnieuw te vullen met een nieuwe lading; om de Wet hoger op te stuwten, naar een nieuwe gehoorzaamheid; om de Wet te bevrijden uit het dwangbuis der plichtsbetrachting, te verlossen van een star dogmatisme, naar de vrijheid van de eigen beslissing, door het eigen geweten. (Het samen met God mee-weten).

Mozes heeft bij de wetgeving de mensen bewaard voor het in eigen hand nemen van het recht, voor

een ongebreidelde haat. Lamech had eenmaal gezegd: "Voor een wonde sloeg ik een man dood, om een striem een knaap". "Nee, nee" zei Mozes, "dat mag niet, maximaal een oog voor een oog en een tand voor een tand, maar nooit meer".

Jezus stuwt het gebod een etage hoger op, door te zeggen; onbeperkte liefde, zelfs voor je vijanden. Dus meer dan voorgeschreven was. "Meer dan het gewone" (Feitse Boerwinkel). Zo ook heeft Jezus de sabbat uit de starre verplichting van precies zo en niet anders weggehaald, tot goed te doen op de sabbat, want God is de Heer ook van de sabbat en de mens is er niet om de sabbat, maar de sabbat is er om de mens. Zo wil Hij de Wet opvoeren tot een Goddelijk Humanisme (Buskes). "Zo wie u dwingt één mijl met hem te gaan, ga vrijwillig TWEE". Zo breng je de Wet der verplichting, tot de vrijwillige bereidheid van méér dan het gewone. Zo maak je van de vijand, die jou commandeert, een vriend die graag met je oploopt. Zo krijgt de Thora een dimensie méér. Jezus en de Thora, dat wil zeggen, de Thora op zijn BEST!

~

Wie zijn leven zal willen behouden

Wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; wie zijn leven zal verliezen, om Mijnen wil, die zal het behouden.

Wie zijn leven ál te krampachtig vasthoudt, beschermt en inpakt, ziet zich het leven tussen de vingers wegvloeien.

Wie zijn leven met beide handen vasthoudt, uit angst het te verliezen, die heeft het al verloren, want hij wordt een gevangene van eigen angst en onzekerheid.

Wie zijn leven uit handen durft geven en het neerlegt in de Handen van God, die zal het honderdvoudig terug ontvangen. Immers iedere dag bij het ontwaken, zal hij zeer verwonderd denken: "Ik ben er weer, ik mag er zijn, ik mag leven. Gisteren was ik al afgeschreven, had ik mijn leven weggegeven, nu vind ik het weer, wat een geluk, wat een verrassing. Van nu af aan mis ik mijn angst voor morgen, vandaag mag ik leven, morgen zien we wel veer

Wie zijn leven aan God durft geven, leeft voortaan uit verwondering.

Trouwens het is gemakkelijker er een stukje over te schrijven dan om het ook daadwerkelijk te DOEN!!

~

De vijanden Gods

1 Koningen 22: 34

Een man schoot, in zijn onschuld, een pijl af. Die man schoot op niets. Hij schoot in den blinde. Die pijl trof koning Achab, juist op een kwetsbare plek. Toen de Koning in Samaria aankwam, was hij reeds doodgebloed. Het bloed droop uit de strijdswagen; de honden likten het. Izébel, de boze Koningin, werd door haar eigen hofdienaar, uit het raam gesmeten en door de honden verslonden. Zij werd niet begraven. Het allerergste wat een mens kon overkomen, niet te mogen wederkeren tot de aarde, waaruit men was genomen. Zo ging het in de Bijbel met de vijanden Gods. Gaat het nog zo? Ach, zij leven in weelde, baden zich in overdaad. Rijden in een Rolls Royce, handelen zich rijk aan drugs en andere verboden producten, graaien alles bijeen, kopen kastelen, bouwen paleizen en laten door huurmoordenaars neerknallen, die hen in de weg staan. Ja, en toch Zullen zij verdrinken in het meer, van altijd méér, dat nooit vol komt. En toch zullen zij van de gulzige horden der hebzucht verslonden worden. En toch..... zullen zij verteerd worden met het on-uitblusselijk vuur der wroeging. Ja, de oude verhalen zijn waar, tot op heden. Een man schoot (in zijn onschuld) een pijl af.

~

De naam des Heren

In de Bijbel worden veel namen en beelden voor Goed gebruikt: verlosser, bevrijder, redder, trooster, herder, lam, leeuw, heiland en nog veel meer. Maar al deze namen zijn slechts povere beelden van de onuitsprekelijke en altijd is het ware Zijn van God niet gezegd. Net niet gezegd of uitgebeeld, of slechts ten dele; maar altijd is er méér. Daarom zal er iedere Zondag een poging ondernomen worden, om één der vele namen, om één van de vele beelden tot verbeelding te brengen. Reeds 2000 jaar wordt er gepredikt en iedere Zondag wordt er op ontelbare plaatsen gekerkt, en toch is het niet uitgezegd, het Mysterie Gods, en gaan we a.s. Zondag weer moedig verder; want zonder namen, zonder beelden gaat het Gods besef verloren. Israël heeft een onuitsprekelijke Naam voor God: J H W H. Nou probeer dat maar eens uit te spreken. Het wordt een klank, loze lucht, een stotterend, hakkend verlegenheids gebaar. Maar Israël heeft ontzaglijk veel beelden, beeldspraak aangaande God en daar kun je alleen maar erg blij om zijn, want zonder verbeelding kan God niet bestaan.

~

Voorbij de dood

De Protestantse traditie wil, dat men niet bidt voor gestorvenen. Zulks geschiedt wél bij onze Roomse medechristenen. Maar wij Protestanten vinden dat onnodig en eigenlijk een beetje God beledigend. Immers zo redeneert men, de overledene is nu buiten ons bereik, daar kunnen wij niets meer voor doen, die ligt nu voor Gods rekening, is dus in goede handen. Dat is allemaal heel mooi en goed, maar daar houdt het gebed niet op! Het gebed laat zich niet programmeren Het gebed bidt voorbij de dood. Zij die ons ontvielen zijn in Gods Hand maar buiten ons bereik; daarom juist bidden wij tot God voor hen: “Heer God, Gij kent hem of haar, van wie ik zoveel houd, ik kan niets meer voor hen doen, maar U wel, want de doden én de levenden zij leven voor U allen. Daarom lieve Here God, wilt U hen de groeten doen van mij en wilt U goed voor hen zorgen? Ik zou graag iets willen goed maken aan hen; dat gaat niet, vergeef mij en laat mij delen in Uw Eeuwige Ontferming” en zo bid ik maat wat, dwars door alle gebedsverboden heen.

Liefde kent geen grenzen.

Liefde bidt voorbij de dood

Ik zal wel een slechte Protestant zijn, welnu, het zij zo.

~

Door wolken en door vuur

De Here heeft zijn volk Israël geleid door de woestijn naar een nieuwe tijd, naar het beloofde land. Hij ging hen voor in een wolkkolom des daags en een vuurkolom des nachts. Hij trok met hen mee; Hij ging voor hen uit! Hij liet water uit de rots ontspringen, verzadigde Zijn Volk met brood en vlees in de woestijn. Zo doet Hij nog:

Toen de turf opraakte, was er steenkool. Toen deze delfstof uitgeput raakte, werd er olie gevonden en daarna gas. Dat hebben wij niet uitgevonden, wij hebben het slechts gevonden. Wij hebben het niet gemaakt, wij hebben het slechts ontdekt. Het was reeds eeuwenlang in de bodem aanwezig maar toen we het nodig hadden was het voorhanden. God gaat met de tijd mee. Hij gaat voor ons uit naar de nieuwe tijd. Hij gaat vooraan en wijst ons de weg Door wolken en door vuur, gaat Hij ons voor. Hij de eeuwig onveranderlijke, in Zijn zorg voor mens en wereld, is de meest veranderlijke van allen, want Hij is ons allen een slag vóór.

S.O.W.

Zij woonden in hetzelfde dorp.
Zij waren dikke vrienden, de timmerman, de winkelman,
de één Hervormd de ander Gereformeerd
Des Zondagsmorgens gingen zij gezamenlijk ter kerke.
Zij fietsten dan heel broederlijk naar een naburig dorp,
alwaar hun wegen scheidden. De één ging links, de ander rechts.
Zij kerkten zeer verscheiden, maar na de preek dan wachten zij
elkaar getrouw weer op en fietsten daarna welgemoed
tezamen weer naar huis. De één Hervormd de ander Gereformeerd
Zij waren dikke vrienden en samen op weg.

~

Matthéüs 6:14-15

Want indien gij de mensen hun overtredingen vergeeft
zal uw Hemelse Vader ook u vergeven;
maar indien gij de mensen niet vergeeft
zal ook uw Vader uw overtredingen niet vergeven.

Deze woorden van Jezus (uit de bergrede) zijn een aanvulling op de bede uit het Onze Vader: “en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij enz.”. Want als jullie niet bereid zijn elkaars zonden van harte te vergeven, zo zal ook jullie Hemelse Vader jullie zonden NIET vergeven.

Het komt tamelijk hard aan, voor mensen zoals wij, die menen dat het Gods vak is om automatisch schuld te vergeven; voor mensen zoals wij, die er bij voorbaat van uit gaan, dat Jezus aan het kruis toch wel alle schuld wegdraagt. Daar is Hij toch de Heiland voor!

Jezus speelt als het ware de bal der schuldvergeving terug in onze eigen handen. Het wordt vergeving onder voorbehoud, maar ook vergeving binnen handbereik. Door onze onwil en onze onverbiddelijke onverzoenlijkheid, kunnen wij God Almachtig, onmachtig maken; wordt het God onmogelijk de schuld te vergeven.

Dit is geen versmalling van het Evangelie, maar de blijde boodschap dat wij Gods medewerkers zijn. Wie leeft uit de schuldvergeving kan niet onverzoenlijk leven.

~

Schuld en vergeving

Ik geloof de schuldvergeving, o ja dat wel. Ik geloof zelfs in de gratie, die de moordenaar aan het kruis ten deel viel en ik geloof zelfs dat die gefolterde moordenaar, midden in een hel van pijn, de muziek van het Koninkrijk Gods heeft beluisterd maar als ik hoor hoe sommige Voorgangers in de Kerk de schuldvergeving door Jezus zoenverdienste aanprijzen, uitventen, alsof het een witmaker in de zeepindustrie betrof (zelfs bij 40 graden wit) dan denk ik vaak; nou, nou, moet dat nu zo? Alsof het per strekkende meter wordt afgeleverd, alsof het een formule zou zijn, die als een deksel op elk potje past, alsof men ook zichzelf nog niet zou moeten vergeven, zichzelf opnieuw aanvaarden, omdat men toch ook met zichzelf weer verder moet; alsof na de vergeving niet even goed de wroeging over het kwaad doorgaat, alsof er niet dingen zijn, die hoogstens slijten, maar nooit geheel verdwijnen. De spijkers zijn er uit. Maar de gaten zijn gebleven.

~

Betrekkelijk

Een kikvors durfde eens een wedstrijd aan met een nachtegaal. Toen de jury geen prijs kon toekennen aan de kikvors was deze zwaar beledigd. En niet geheel onterecht want naar kikker-maat gemeten zong het beest een schone bas-partij.

~

Lente

Ik heb de merel horen zingen, vanmiddag onverwacht. Ik liep al wekenlang te hopen op het feestgezag. Nu ik er even niet aan dacht, daar trok de vogel los en zong alsof ze al haar achterstand ineens herstellen wou. Haar liedje klonk mij zo bekend als van zovele jaren. En 't was zo nieuw, zo onverwacht alsof ik voor de eerste keer de merel hoorde zingen. Vogel, jij die de winter overleefde, de dood overwon. In jouw liedje klinkt iets van Pasen door.

~

Jezus

Tussen wat gebeuren most en wat beslist niet mag staat altijd weer die moeilijke lieve man Jezus. Hij zegt heel beslist “wij gaan op naar Jeruzalem dood en kruis tegemoet”. Zegt Petrus: “Wel God bij dit en dat dat mag U niet gebeuren ga toch de andere kant uit, Jezus”. Zegt Jezus: “Jij bent een beste jongen, Petrus maar achter jou staat die zwarte satan die fluistert jou dit in. Ga jij maar achter Mij en draag jouw eigen kruis. Je zult het zien dit is de kortste weg naar vrede”.

~

Mooiste preek

Het kleine dorpstorentje kan nog net boven de bomen uitkijken. Als de bomen nog één jaar hun best doen kan het torentje niets meer zien en als de paardenbloemen zo geel, het gras zo groen, de lucht zo blauw en de wolken zo wit zijn, dan kan daar geen dominee tegen preken.

~

Alternatief antwoord van God aan Job

“Jij hebt nu al zo lang gesproken. Gun mij nu ook een enkel woord. Na alle verwijten die jij mij naar het hoofd hebt geslingerd, na alle agressie die jij op mij af vuurde, laat het nu stil zijn, heel stil zijn en daal dan af, heel diep tot het binnenste van je hart. Misschien zul je mij daar ontmoeten”.

Mag ik jouw zakdoek lenen om mijn tranen af te vegen?

~

Op Groen

Hij was geen trouwe kerkganger, alleen met speciale gelegenheden deed hij mee. Maar de kerk moest wel blijven. De kerk is het hart van het dorp. Neem de kerk weg, gaat het dorp dood. Daarom heeft hij veel van zijn vrije tijd aan de restauratie der kerk opgeofferd. Eigenhandig heeft hij daar een kruis ingemetseld en in het hart daarvan een groene estrik aangebracht. Toen iemand hem vroeg waarom hij dat deed, antwoordde hij: “Dat weet ik zelf niet zo precies, maar ik dacht op groen is het altijd veilig”. Plotseling is hij gestorven. Vanuit de kerk werd hij begraven. Het orgel speelde het lied van “het ruw houten kruis”.

~

Emmaus

Op een stil landweggetje fietste een vrouw met een bouvier aan de lijn. Het ging allemaal een beetje stuntelig, een beetje onwennig. Af en toe snuffelde de hond nieuwsgierig in de berm waardoor de vrouw vóór kwam te liggen op de bouvier, dan weer nam het dier een fikse aanloop zodat de vrouw moeite had haar fiets op de weg te houden. Doodeng dacht iemand die honderd meter achter haar aan kwam fietsen. Levensgevaarlijk dacht hij en toe hij haar passeerde zie hij: “U mag wel heel erg voorzichtig zijn mevrouw. Zo kunt u grote ongelukken krijgen, houd in elk geval uw hand vrij waaraan uw hond loopt”. “Dank u” zei ze. Toen stapte ze van haar fiets, ging in de berm staan met de rug naar de weg en keek naar de schapen, de koeien in het weiland, naar het water in de verte, naar de blauwe lucht en witte wolken die als zeilschepen kwamen aanvaren. De hond stond naast haar, keek naar de schapen in het weiland. Toen zij even later weer wegfietste zette Wodan de sokken erin zodat zij snel de fietser voor zich had ingehaald. Bij het passeren vroeg zij: “Meneer weet u ook waar deze weg naar toe gaat?” “Ja mevrouw, recht door komt u in een dorp maar aanstonds komt er een kruising, dan kunt u rechtsaf naar de stad en linksaf naar nog een ander dorp, dus keuze genoeg dacht ik zo, maar..... woont u hier dan niet? Bent u een vreemdeling in Jeruzalem?” “Ja, ik woon hier wel” zei ze “maar nog maar enkele weken, ik ben de boel wat aan het verkennen. Toen we hier net waren is mijn man plotseling overleden, zodoende ziet u”.

“Ach mevrouw”. “Mijn man was afgekeurd voor zijn werk, WAO, hij wilde graag terug naar zijn geboortegrond, naar Friesland. Daarom hebben we ons huis verkocht en zijn hier komen wonen. En toen is het gebeurd.....”. Na een poosje: “ik heb een hond genomen. We moeten nog erg aan elkaar wennen. Het beest moet nog veel leren en ik ook denk ik. Ik vind Friesland erg mooi. Die vergezichten hier en die hoge luchten. Wat ruikt het gras heerlijk en wat zijn hier veel vogels. Mijn man kende ze allemaal bij hun naam.... Ik niet hoor... Maar hoe kan ik nu van al dit moois genieten zonder hem?” “Dat moet u nog leren mevrouw, maar het is u van harte gegund hoor”. Bij de kruising ging zij rechtsaf, hij links, nadat ze elkaar hadden bedankt voor deze ontmoeting en elkaar het beste toegewenst. Zij hebben niet hun namen aan elkaar bekend gemaakt. Dat hoefde niet. Zij hebben ook zijn naam niet genoemd, die onzichtbaar met hen meereisde op de weg. Dat hoefde ook niet want hun harten waren brandende.

~

De gezegende

Hij had zijn tv gegeven aan iemand die het nodig had. Hij zelf kon het ding wel missen. "Is meestal toch niets aan". Gezegend, die van harte iets wegschenken kan. Zo iemand heeft iets te geven. "Ja" zei hij, "je zult maar gezegend zijn nu zit ik zelf zonder en dat is toch erg vervelend". Hij heeft nu een toestel in huur maar wie nu denkt, dat hij spijt heeft van zijn daad. Die heeft het gloeiend mis. Want als hij het programma volgt dan denkt hij vaak aan hen die nu ook zitten kijken. Zo gaat het dubbel op. Zo zegend de gezegende. De zegen breidt zich uit.

~

Engeltje (voor Engeltje Beintema)

Vanmorgen hoef ik niet naar haar toe. Ze is dood.

Als ik nu zou gaan, zou de deur gesloten zijn en de gordijnen dicht. Ze is dood.

Ze had de Griep. Vorige week was het weer wat beter maar er is wat bijgekomen. Nu is ze dood.

Mijn vrouw zei vanmorgen, "Je bent erg vroeg". Och ja, zo gaat dat. Ander zou Engeltje nu tegen mij gezegd hebben: "U bent erg vroeg vanmorgen". En ik zou zeggen: "vroeg in de morgen zal het wezen" en zij zou dan weer zeggen: "maar ik heb mijn haar nog niet gedaan en mijn nachthemd nog aan" en ik weer: "Nou wat geeft dat nou, zo hebben we nog een mooie lange dag" en samen zouden we lachen. "Wat doen uw bloemetjes het mooi in de vensterbank". "Ja? Staan ze goed? Ik heb niet veel verstand van bloemen maar ik dacht u zou wel komen". Dan zou ik de dode bladeren en de uitgebloeide bloemen verwijderen en zeggen: "ze moeten veel water hebben, ze zijn erg droog u hebt veel zon op uw ramen. Uw kostgangers hebben dorst".

Dan zou ik haar voorstellen haar bloemen te laven en zij zou zeggen:

"oh nee, dat doe ik straks zelf wel hoor. Zo min ben ik nog niet". Daarna zou ze mij het fruit betalen dat ik haar elke week bezorgde en daarna, "oh ja.... een sigaar, ik zou het haast vergeten. Neem er maar twee, ook een voor morgen.. En ik zou zeggen: "Eén is leuk, twee is lastig". Daarna zou ze mij als altijd een gezegende zondag wensen en de groeten thuis.

En als laatste onderdeel van het wekelijkse ritueel zou ze voor het raam staan wuiven als ik wegging.
"Daaaag, tot ziens hoor...."

Van morgen was ik erg vroeg thuis. Veel te vroeg.

~

Uit de kindermund

Twee mensen hadden een stevige discussie over de gruwel verhalen uit het Oude Testament; hoe dat in Gods-Naam kon gebeuren. Daar begrepen zij niets van.

Een klein meisje, die dat hoorde, zei: "O, dat begrijp ik best hoor, dat is allemaal gebeurd vóóordat God een Christen was".

~